

VÀI NHẬN VẾT VỀ ĐỢT KHÔNG KHÍ LẠNH NGÀY 29-VII-1988

K.S PHAM QUỐC TRẠCH
Cục Dự báo KITV

I - MỞ ĐẦU

Trong các sách khí hậu Việt Nam cũng như trong khái niệm của nhiều nhà khí tượng thì trong các tháng VII và VIII không có sự xâm nhập của không khí lạnh xuống các tỉnh thuộc Bắc Bộ. Thế nhưng trong hai năm lại đây trong các tháng kể trên đã ghi nhận được sự xâm nhập lạnh này:

- Tháng VII-1987 2 đợt vào các ngày 22 và 29.
- Tháng VIII-1987; 2 đợt vào các ngày 8 và 20.
- Tháng VII-1988 đợt ngày 29, chúng tôi sẽ đề cập dưới đây.

II - ĐỢT KHÔNG KHÍ LẠNH NGÀY 29-VII-1988

Sau một thời kì nắng nóng kéo dài, suốt từ trước ngày 19 đến ngày 28 VII, với nhiệt độ cao nhất ở Khu 4 cũ từ 36 đến 39°C, ở Cửa Rào có ngày tới 41,7°C (ngày 27-VII), ở Bắc Bộ nhiệt độ cao nhất trong khoảng từ 34 đến 37°C, có ngày ở Hòa Bình Tx tới 38,3°C, (ngày 23-VII), từ sáng sớm 29-VII không khí lạnh đã ảnh hưởng đến Bắc Bộ, gây ra mưa rào và dông ở trung du, vùng núi và đông bắc Bắc Bộ, đến 13h ngày 29-VII lượng mưa phổ biến là từ 20 đến 50mm. Xuất giảm nhiệt độ 24h lúc 13h ngày 29 ở Bắc Bộ từ 6 đến 8°C, (ở Hà Nội là 8°C), chấm dứt đợt nắng nóng kéo dài ở Bắc Bộ.

Quá trình synốp dẫn đến sự xâm nhập lạnh như sau:

Từ ngày 21-VII sau khi bão số 3 (WARREN, 8806) đổ bộ vào Trung Quốc lười cao phó nhiệt đới mạnh lên và lấn về phía tây nam làm cho đới gió tây nam tăng thấp phát triển, duy trì chế độ thời tiết nắng nóng ở các tỉnh miền Bắc nước ta. Trên mực 500mb, những ngày sau đó, lười cao nhiệt đới nâng trục lên phía bắc và lấn về phía tây. Đến 19h ngày 25-VII trên mực 500mb lười cao PND đã bao trùm lên hầu khắp phía bắc bán đảo Đông Dương và Trung Quốc, đồng thời một xoáy thấp lạnh cũng hình thành và phát triển ở phía nam bán đảo Triều Tiên. Với hình thể thời tiết này miền Bắc nước ta tiếp tục chịu ảnh hưởng của nắng nóng. Sau khi hình thành xoáy thấp lạnh trên cao tiếp tục phát triển và đi về phía tây nam, đó chính là điều hiếm thấy đối với các xoáy thấp lạnh ở khu vực này ở phía đông và khu vực

hoàn lưu của xoáy thấp lạnh này hệ thống mây kém phát triển, nhưng ở rìa phía tây và tây nam mây lại phát triển mạnh

Cùng với quá trình di chuyển về phía tây nam của xoáy thấp lạnh, phần lồi cao phó nhiệt đới trên phía bắc bán đảo Đông Dương suy yếu và tan vỡ đi nhanh chóng. Do đó ở phía nam Trung Quốc, từ thấp lên cao, gió có thành phần bắc được thiết lập đã tạo điều kiện thuận lợi cho bộ phận không khí lạnh dù rất nhỏ, (ở mặt đất khí áp cao nhất cũng chỉ đạt 1013mb) có thể di chuyển xuống phía nam. Hơn nữa mối quan hệ nhân quả của quá trình nắng nóng kéo dài đã làm cho khí áp mặt biển ở Bắc Bộ xuống thấp và cùng với quá trình tăng áp ở phía bắc một xoáy thấp phụ tầng thấp hình thành ở Bắc Bộ. Tất cả những điều đó đã tạo điều kiện thuận lợi cho bộ phận không khí lạnh nhỏ yếu xâm nhập xuống Bắc Bộ với đầy đủ tính chất của một đường đứt: thay đổi rõ rệt về gió, nhiệt độ, độ ẩm, có mưa rào và dông trên diện rộng. Ở đây cần phải nói thêm rằng đường đứt đã được hình thành ngay ở bên kia biên giới phía bắc nước ta và cùng di chuyển xuống phía nam đường đứt càng rõ hơn lên. Do đó dự báo đúng quá trình xâm nhập lạnh này đòi hỏi một sự theo dõi chặt chẽ đánh giá tình hình năng động sáng tạo trên cơ sở khai thác triệt để các thông tin hiện có.

III - NHẬN XÉT VÀ KẾT LUẬN

— Với hệ quả thời tiết rõ ràng, thực tế đã cho thấy trong các tháng VII và VIII cũng có không khí lạnh xâm nhập xuống Bắc Bộ. Quan năm 12 tháng tháng nào cũng có khả năng có không khí lạnh xâm nhập xuống các tỉnh miền Bắc nước ta.

— Một lần nữa chúng ta lại thấy rằng nắng nóng ở Bắc Bộ được kết thúc chủ yếu bằng quá trình xâm nhập của không khí lạnh.

— Việc một xoáy thấp lạnh hình thành, phát triển ở vùng cận nhiệt đới rồi lại di chuyển theo hướng tây nam tạo điều kiện cho không khí lạnh xâm nhập xuống Bắc Bộ vào cuối tháng VII là một sự kiện đáng ghi nhận.

— Việc tiếp nhận và khai thác hệ thống thu ảnh mây vệ tinh địa tinh đã tạo điều kiện cho việc theo dõi, phát hiện và dự báo thời tiết có kết quả hơn.